

Bij wijze van intermezzo deze week het volgende.
De deputaten, aangewezen door de generale synode van Amersfoort, besloten in hun jongste vergadering langs dezen weg reeds voorloopig de kerken in de gelegenheid te stellen, kennis te nemen van den stand der zaken inzake de Prot. Ref. Churches in Amerika. Zij wilden wel graag op tijd aan de kerken hun rapport toezenden, maar zooals uit de hierna volgende brieven blijkt, kunnen zij den datum niet naar eigen believen vaststellen, omdat nog altijd de mogelijkheid bestaat, dat er een bezoek komt van amerikaansche zijde aan Nederland. Toch willen ze zooveel mogelijk de kerken op tijd informeren aangaande den stand van zaken. Het eenige wat hun ter zake voor het oogenblik wenschelijk en geoorloofd scheen, is dus: de correspondentie, zoover ze afgewikkeld is, aan de kerken over te leggen; de motiveering daarvan volgt uit de leetuur der stukken zelf. Ons artikel over „Amerika“ zal dus deze week dit intermezzo mogen geven.

Hier volgt de gevoerde correspondentie:

Zwolle, 29 Januari 1951.

Deputaten voor Correspondentie met Buitenlandsche Kerken van de Gereformeerde Kerken in Nederland.
Adres: Corn. Jolstr. 56 Scheveningen.

Aan het „Committee of Correspondence with foreign churches“, van de Protestantisch Gereformeerde Kerken in de U.S.A.

Hooggeachte, weleerwaarde Broeders,
In onze vergadering van 12 Januari 1951 ontvingen we kennis van Uw in dank ontvangen brief van 3 Augustus 1950; het antwoord daarop hebben wij vastgesteld in onze eerstvolgende samenkomst op 29 Januari 1951. Ons antwoord kan zich voor het oogenblik beperken tot een verzoek, welke inwilliging misschien de schriftelijke correspondentie tusschen U en ons als deputaten aanmerkelijk zou kunnen bekorten.

Ons verzoek is dit.
Met blijdschap vernamen we, dat Uw Synode besloten heeft, „U in kwaliteit van „Committee“ af te vaardigen naar Nederland, om daar met ons als deputaten te confereren“. Ook wij gelooven dat een mondeling contact tusschen U en ons aan de vervulling van de ons door onze Synode opgedragen taak alleen maar ten goede kan komen; gelijk we in het verstaan en waardeeren van Uw kerken en personen ook zeer veel hebben gehad aan de ontmoeting met twee Uwer predikanten, van wier aanwezigheid in ons land we uiteraard aanstonds een dankbaar gebruik hebben gemaakt voor het elkander leeren kennen.

Nu heeft, gelijk we lezen, de verrogering van de „internationale toestanden“ ertoe geleid, dat Uw voorgenomen bezoek in 1950 niet is doorgegaan. Thans is U voornemens, in het laatst van Juni of begin Juli 1951 naar Nederland te komen. Uw plan is, enkele weken in ons land te blijven, mede met het doel de zittingen van onze tegen 21 Augustus a.s. geconvoceerde Generale Synode in Kampen bij te wonen.

Deze laatste mededeeling geeft ons aanleiding tot ons verzoek. Uw komst naar Nederland te bespoedigen, zooveel U mogelijk is. Wij denken aan het feit, dat Uw Synode pleegt bijeen te komen in den zomer, en dat in Uwe kerken, en dit ook wel van bij Uw Committee nauw betrokken zijde aandrang wordt geoefend, om een „Declaration“, die in één Uwer organen door één van de leden van Uw Committee „zeer zeker noodig“ genoemd is voor de „handhaving van de zuiverheid der leer“ (St. B., xxvii, 4, 51) op de volgende Synode Uwer kerken officieel en definitief te aanvaarden. Geschiedt dit, dan zou dit feit ongetwijfeld voor de verhouding tusschen Uwe en onze kerken van groote betekenis zijn, zooals trouwens het feit, dat deze nog niet vastgestelde Declaration voorschijnt als werkhypothese dienst doet, een toech wel te verwachten terugslag op leden van Uwe, en op geëmi-greerde voormalige of werkelijke leden van onze kerken heeft gehad. Zoudt U in ons land komen, nadat door Uw Synode terzake van gezegde Declaration een definitieve beslissing genomen was, dan zouden wij als deputaten onder dit aspect en onder dat van de eventuele gevolgen, met de grootste zorgvuldigheid ons aan de Kamper Synode uit te brengen rapport moeten voorbereiden en vaststellen, en dan eerst nog de situatie, die door zulk een beslissing in bepaalde opzichten ingrijpend zou kunnen zijn gewijzigd, ons goed hebben moeten kunnen indenken. Niemand weet wat zulk een definitieve beslissing voor gevolgen zou hebben; vooral niet, nu de Declaration zelf reeds tot „werkhypothese“ gesteld is. U zelf zoudt, in Nederland vertoevende, niet eens den stand der zaken, voorsoover door zulk een definitieve beslissing gewijzigd, kunnen controleren; het rapport aan onze Synode zou erdoor bemoeilijkt, en een besluit onzer Synode erdoor belemmerd worden. U zoudt eerder voor een beslissend feit staan dan wij; Uw beslissing zou niet alleen voorbereid, maar ook gevallen zijn in de periode, waarin tusschen U en ons nog overleg gepleegd wordt, en dit terwijl die

op bedriegelijke wijze af, maar biedt het metterdaad aan; ook is het brood voor hen niet een ijdel, maar een betrouwbaar teeken. Dat zij het verwerpen, vermindert of verandert niets aan het wezen van het sacrament“).

4) Fateor, et ideo diserte addo, non minus malis quam bonis afferri Christi corpus; quod ad vim sacramenti et Dei fidem satis est. Deus enim non illic fallaciter figurat malis filii sui corpus, sed re ipsa exhibet: nec panis inane illis signum est, sed fidelis tessera: quod respuunt, illud nihil imminuit vel mutat de Sacramenti natura.

beslissing voor het te plegen overleg en de te nemen conclusie fundamentele betekenis heeft; misschien wel zóó, dat in bepaalde opzichten, voor wat betreft de verhouding tusschen Uwe en onze kerken, met name onder het aspect van eventuele nieuwe binding, van een „koperikaansche wending“ gesproken worden kan, een binding door Uw kerken voorbereid en afgehandeld tijdens de periode van ons overleg.

Het zal U duidelijk zijn, dat wij het van de grootste betekenis achten, dat de door ons met blijdschap tegemoet gezene ontmoeting zoo spoedig mogelijk plaats hebbe.

Dit te meer, omdat we in het „Report of Classis East“ (St. B., Nov. 1, 1950), lezen, dat Uw Classis van het Oosten officieel sprak van de Protestantisch Gereformeerde leer („doctrine“), en eveneens van de Protestantisch Gereformeerde theologie („Theology“). En dat deze Classis beslist heeft, dat een kerkeraad aan zich voor het lidmaatschap aanmeldende personen haars intzins den etich heeft te stellen, zich in deze leer te laten onderwijzen, en tegen deze theologie geen propaganda te zullen voeren.

Dit rapport stelt ons ook als deputaten voor vragen. Wij hebben met blijdschap destijds van U volgende woorden gelezen:

„Wij staan met U op de grondslag van de Schrift en de Drie Formulieren van Enigheid, en handhaven het zuivere gereformeerde kerkrecht, wars zijnde van alle hiërarchie“.

en ons gerealiseerd, dat hierin o.i. terecht positie gekozen werd alleen in de belijdenisschriften van Uwe en onze kerken. Thans evenwel staan we — in de periode van het wederzijds opgenomen contact voor overleg —

voor het feit, dat een classis ten uwent officieel spreekt van protestantisch gereformeerde theologie, waaraan zij toegang vragende candidaat-leden althans in hun „propaganda“ binden wil. Wij als deputaten weten niet wat protestantisch gereformeerde theologie is; maar mocht de classis, die het bijbaard wel weet, en van oordeel is, dat ook kerkeraden en leden het wel weten, soms van oordeel zijn, dat bedoelde Declaration van deze theologie een duidelijke, en bindende weergave is op één of twee van de honderden punten, die in elke „theologie“ aan de orde zijn, dan stellen wij daartegenover niet alleen enkele vraagtekens voor wat de tekening der feitelijke situatie ten uwent (gelijk ten onzent het geval zou zijn), maar ook het nuchtere feit, dat op dit oogenblik reeds gebleken is, dat er b.v. in en buiten den kring óók van onze deputaten, blijkens hun geschied publicaties, personen zijn, die, blijkens hun onder ons vrijgelaten „propaganda“ niet de kans zouden krijgen, stel dat ze emigreerden, te worden toegelaten tot een van Uwe kerken in de Classis Oost. Zij zouden immers een belofte, als waarvan in het besluit dieser Classis sprake is, niet kunnen afleggen.

U verstaat, dat deze situatiewijziging in den tijd van overleg ons niet alleen bedreeft (gezien Uw bovenaangehaald vroeger schrijven), maar ons ook de vraag, in welke richting ons rapport aan de Synode te gaan heeft, voor wat situatie-tekening en advies betreft, moeilijker maakt dan iemand onzer had verwacht, toen de Amersfoortsche Synode ons opdracht verleende.

Waarom wij U met vriendelijken aandrang verzoeken, Uw op hoogen prijs gesteld bezoek zoo spoedig mogelijk te brengen. Onzerzijds zullen we al het mogelijke dan doen voor intensivering van het verkeer tusschen U en ons.

U verstaat, broeders, dat deze brief een poging is om duidelijkheid, die voor alles noodig is, te helpen scheppen. Laat daarom niet een onderdeeltje van dezen brief zijn losgemaakt van het geheel, en aanvaardt onze bedoeling, om ook waar misverstand niet uitgesloten is, dit te helpen wegnemen.

Terwijl we U den zegen van God over voorbereiding van besluiten naar binnen en buiten van harte toebidden, verblijven wij, na broederlijken groot,

Hoogachtend,
Uwe dienstwilligen,
F. A. DEN BOEFT, voorzitter.
W. G. VISSER, scriba.

P.S. Gemakshalve melden we hier namen en adressen van al onze deputaten, ter toezending, indien mogelijk, aan hen allen, van de in Uw brief in uitzicht gestelde stukken.

Hier zijn de namen en adressen:
Ds F. A. den Boeft, De Sav. Lohmanlaan 14a, Groningen.
Drs R. H. Bremmer, Van Nagellestraat 6, Zwolle.
P. Groen, Graaf Florisstraat 118, Rotterdam (W.).
Ds J. Hettinga, Paul Krugerstraat 9, Harlingen.
Prof. Dr K. Schilder, Vloedijk 14, Kampen.
Ds W. G. Visser, Cornelis Jolstraat 56, Scheveningen.

Tot zoover de correspondentie.
We weten niet, of het voorgenomen bezoek kan doorgaan; en wachten dus maar verder af. We hopen aan onze lezers op tijd verdere informatie te kunnen verstrekken.

* Procurekosten studentencorps

Nadat we ons vorig stukje geschreven hadden, met mededeeling, dat we den tijd gekomen achten, onder hartelijke dankzegging voor de ontvangen hulp, een stop-teken te plaatsen, kwamen nog enkele vriendelijke personen of kringen helpen: en ook daarvoor is nog altijd plaats; want het einde van het vragen beteekent nog niet, dat we de vragenden nu zonder garantie moeten zien. De nagekomen giften zijn de volgende:

W. Z. te A.-C. f 2.—; geref. kerk te Zutphen f 13.92; geref. kerk, Berkel f 100.43; dat is dus samen f 116.35. Hetgeen dus ons totaal derde reeks brengt op f 656.21 plus f 116.35, d.w.z. f 772.56.

Ook voor deze giften hartelijk dank; ik weet, dat ook onze studenten zich zeer hebben verblijd om de verleende hulp. Ze hebben me gevraagd ook uit hun naam allen verzekering te doen van hun blijdschap en erkentelijkheid.

K. SCHILDER.

De S van sleutel

Een vriend van ons luisterde dezer dagen naar een Donderdagavond-familie-competitie van de N.C.R.V. De lezer weet wat voor een competitie dat is. Een competitie in kennis. Twee gezinnen, die op vragen van de competitieleiding antwoorden moeten op hun gestelde vragen. Voor elk goed antwoord een punt. En wie van de competent geachte competitoren de meeste punten heeft, die gaat strijken met den prijs.

De uitzending van zulk een familie-competitie door de N.C.R.V. bedoelt natuurlijk heel wat anders te wesen dan bijvoorbeeld die van den „Bonten-Dinsdag-avond-trein“ van de A.V.R.O. of die van „Negenheit-de-klok“ van de K.R.O. Want ze wordt verzorgd door de Nederlandsche Christelijke Radio Vereeniging. En ge kunt dat ook merken. Niet zoo zeer aan de antwoorden van de voor de competitie competent geachte competeerende families als wel aan de vragen, die door de competitieleiding worden gesteld. Dat zijn vaak vragen waarmoe men de neutrale „luistervinken“ van de A.V.R.O. of de „bemide geloovigen“ van de K.R.O.-negenheit-de-klok niet zoo aan boord zou komen. Om van Oome Keesje maar te zwijgen. Want Oome Keesje van de V.A.R.A. is, wie daar ook in de laatste jaren mogen zijn ingebroken, nog heelsmaal niet door-ge-bro-ken. Maar dat nu daargelaten — onze vriend zat enkele weken geleden voor het toestel. En zat in zijn eentje mee te doen. Onopgemerkt voor het publiek natuurlijk. Zoo maar heelsmaal alleen op z'n eentje. Voor spek en boonen zoogezegd. Dat doet hij in de N.C.R.V. toch al een poosje. Maar als er een vraag werd gesteld voor de microfoon gaf hij zoo in zijn eenzaamheid een antwoord voor zichzelf.

De radiomijnheer vroeg een zelfstandig naamwoord, dat met een S begint, verband houdend met het kerkelijk leven of met kerkgeschiedenis. Maar het mocht geen persoonsnaam zijn.

Die laatste beperking vond mijn vriend jammer. Want was die er niet geweest, dan had hij Schilder willen zeggen. Of Schortinghuis. Of Smijtegelt. Maar dat mocht niet. Wel een plaatsnaam dus. Soest..... dacht hij. Maar Soest kwam óók niet. Hetgeen te begrijpen is. Want het is in en om Soest al weer stil geworden. Er wordt in Soest niet meer gehoest. Het is in Soest gegaan als in de sprookjes van moederde-gans. Daar kwamen snuiters met een lange snuit, die bliezen het heele vertelseltje uit. Soest? sssssst! Schilder, Schortinghuis, Smijtegelt, dat mócht dus niet. Soest kwam niet. Snel vloog onzen vriend toen door het hoofd: Sanhedrin, schorsing, samenspreking, Synodocratie.....

„Synode“..... kwam er een heerenstem door den luidspreker.

De mijnheer van de radio zei, dat het goed was. „Schroom“..... zei een dame.

De mijnheer van de radio: „Hè, wat? Schróm?“ Hij kon dat klaarblijkelijk moeilijk in verband brengen met het vorige antwoord. Maar de mevrouw zei: „Ja, ziet u, ik bedoel schróm; schroom om tot kerkelijk leven te komen“. Toen zei de mijnheer van de radio: „O, ja, juist“. En tot een collega van de radio: „Kan dat?“ Antwoord van den collega: „Ja, ik vind van wel, dat moesten we maar goedkeuren“. „Nu dan, goed Mevrouw, schroom is goedgekeurd“.

Toen moest er weer een heer antwoord geven.

Maar die mijnheer zei: „Ik pas“.

En onze vriend dacht: „Ken-‘m“. Die mijnheer verstaat zich beter op het kaartspel dan op de S. van kerkelijk leven of kerkgeschiedenis.

Tenslotte was er nog een mevrouw aan de beurt. „Ik heb: Schaamte“, klonk het via den aether. „Wel zoo, Mevrouw,“ zei de radiomijnheer „waarom nu?“ Waarop de Mevrouw zei: „Wel, Schaamte, dat kan toch? Om je zonden bijvoorbeeld?“ „Neen“, zei de radioman — „dat hoort toch niet bij kerkelijk leven, wel?“ „Ja“, zei een ander, „maar het ligt in één vlak met schroom“. „Neen hoor, afgekeurd.....“.

Toen heeft onze vriend den knop maar omgedraaid.

En is aan het mediteeren gegaan over deze competitie in kennis. En dacht zoo over den S. van sleutel. Sleutel der kennis. Die was weggenomen.....

En hij hoorde dien eenen Mijnheer nóg zeggen: „Ik pas.....“.

D. E. C.

Boekbespreking

J. van Melle: „Een lente verspeeld“. — Uitg. J. H. Kok N.V., Kampen.

De hoofdpersoon van dezen Zuidafrikaanschen roman is een jong meisje, dat verliefd is op een flinken, maar armen boerenzoon en toch, met medewerking van haar ouders, een rijken, ouden weduwnaar trouwt. Ze wil de armoede ontvluchten, ten koste desnoods van alles. Het huwelijk slaagt nog tamelijk goed. De jonge man trouwt ook. Na jaren, als beiden weer alleen zijn, gaan ze toch nog trouwen en nu pas merkt de vrouw, wat zij verspeeld heeft: haar jeugd. Desondanks wordt ook dit huwelijk gelukkig.

Een vrij onbelangrijk gegeven en heel vlak behandeld. Veel kijk krijgt men niet op Zuid-Afrika en dit weinige is niet fraai. Geld speelt een groote rol, het